

Täysistunto

Keskiviikko 28.11.2018 klo 14.01—16.31

15. Hallituksen esitys laiksi edustajien valitsemisesta Euroopan parlamenttiin yleisillä vaaleilla annetun säädöksen muuttamisesta tehdyn neuvoston päätöksen voimaan saattamisesta

Hallituksen esitys HE 163/2018 vp

Valiokunnan mietintö PeVM 8/2018 vp

Ensimmäinen käsittely

Toinen varapuhemies Tuula Haatainen: Ensimmäiseen käsittelyyn esitellään päiväjärjestyksen 15. asia. Käsittelyn pohjana on perustuslakivaliokunnan mietintö PeVM 8/2018 vp. Nyt päätetään lakiehdotuksen sisällöstä. — Valiokunnan puheenjohtaja, edustaja Lapintie.

Keskustelu

16.11 **Annika Lapintie vas** (esittelypuheenvuoro): Rouva puhemies! Hallituksen esityksessä on kyse EU-vaalisäädöksen muutoksesta. Kyse on siitä, että EU:n vaalisäädös sisältää oikeudellisen kehyksen europarlamenttivaalien toimittamiseen koko Euroopan unionin alueella. Muutoin kuin tämän vaalisäädöksen ja äänioikeutta koskevan direktiivin määrittelemien reunaehtojen osalta europarlamenttivaalit toimitetaan kussakin jäsenvaltiossa kansallisen lainsäädännön ja vaaliperinteen mukaan.

Nyt ehdotetut muutetut kohdat ovat jäsenvaltioille joko valinnaisia tai sitten sellaisia, että Suomen osalta vaalilainsäädäntö on jo niiden mukainen. Näissä muutoksissa määrätään esimerkiksi siitä, että ehdokkaaksi asettumisen vähimmäismääräajan on oltava vähintään kolme viikkoa ennen vaalipäivää ja että kahteen kertaan äänestämisestä on olemassa tehokkaat, oikeasuhtaiset ja varoittavat seuraamukset. Suomen lainsäädännössä nämä asiat ovat kunnossa, eikä vaalisäädöksen muutos edellytä Suomen muun lainsäädännön muuttamista. Kyse on ainoastaan tämän vaalisäädöksen muutoksen saamisesta voimaan lailla.

Hallituksen esityksessä tehdään selkoa siitä, että vaalisäädöksen muutos kuuluu lainsäädännön alaan ja perustuslain 94 §:n 1 momentin mukaan vaalisäädöksen muutokset edellyttävät eduskunnan hyväksymistä. Vaalisäädöksen muuttamisesta tehdyn neuvoston päätöksen hyväksymisestä voidaan perustuslakivaliokunnan mukaan päättää äänten enemmistöllä, ja ehdotus päätöksen voimaansaattamislainsiksi voidaan käsitellä tavallisen lain säätämisjärjestyksessä. Tämä on siis valiokunnan päätösesitys, että näin menetellään.

16.13 **Hannu Hoskonen kesk:** Arvoisa rouva puhemies! Nämä teknisluontoiset muutokset totta kai pitää tehdä ja valmistautua Euroopan unionin parlamentin vaaleihin, totta kai, sinänsä samaan aikaan suurin piirtein sattuvat nämä eduskuntavaalitkin.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 122/2018 vp

Mutta kiinnittäisin eduskunnan huomiota siihen, että Euroopan unionin mittapuussa meillä on melkoinen ongelma siitä, mikä on äänestysprosentti Euroopan unionin vaaleissa, koska se on se todellinen iso ongelma, mikä on Euroopan unionin legitimizeetti. Miten vahva se valtakirja on, jonka Euroopan unioni vaaleissa kansalta saa, jos äänestysprosentit painuvat rajusti alle 50:n? Jos muistan oikein, niin joissakin valtioissa se äänestysprosentti oli hyvinkin, hyvinkin alhainen, olikohan luokkaa 20 prosenttia — suuruusluokkaa en tarkkaan muista, mutta kuitenkin paljon pienempi kuin Suomessa. Elikä jos me haluamme näitä demokraattisia järjestelmiä pitää yllä... Se on ainoa oikea vaihtoehto — demokratia on ainoa oikea vaihtoehto yhteisten asioiden hoidossa — mutta jos joissakin vaaleissa äänestysprosentti laskee huolestuttavan alas, niin jonain päivänä joku kyselee, onko tällä järjestelmällä laillisuuspohjaa, millä tämä järjestelmä toimii. Tämän takia varsinkin nuorten keskuudessa olisi hyvä, että äänestysaktiivisuus lähtisi rajuun nousuun ja saataisiin niin eurovaaleissa kuin myös meidän valtiollisissa eduskuntavaaleissa ne äänestysprosentit noustamaan reilusti ylöspäin. Sellaiseen tilanteeseen, että äänestysprosentti olisi 80 tai jopa enempi, en ihan heti usko, mutta toivoisin kuitenkin, että päästäisiin positiiviseen suuntaan, koska Euroopan unionin kohdalla varsinkin, kun lukee äänenpainoja tiedotusvälineistä, erilaisia uutisia ympäri Eurooppaa, tätä laillisuuspohjaa kyllä aika vahvasti on haastettu ja epäilty.

Tämän takia olisi aivan välttämättömän tärkeää, että kaikissa meidän julkisissa esiintymisissä kansanedustajat ja muut politiikan alalla toimivat henkilöt voisivat vahvasti tuoda esille sen, että äänestämässä kannattaa käydä, koska sen varassa lepää koko se laillisuuspohja, jolla tämä länsimainen yhteiskunta toimii. Ja se on todella arvokas ja hyvin vaalittava asia.

Yleiskeskustelu päättyi.

Eduskunta hyväksyi hallituksen esitykseen HE 163/2018 vp sisältyvän lakiehdotuksen sisällön mietinnön mukaisena. Lakiehdotuksen ensimmäinen käsittely päättyi.